

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בכורות דף מט.

מת הבכור, מה הדין בפדיון ה' סלעים?

מת תוך ל'	מת ביום ל'	מת אחר יום ל'	
הכהן מחזיר	לת"ק: הכהן מחזיר לר"ע: לא יחזיר ¹	אין הכהן מחזיר	כבר נתן האב
לא יתן	לא יתן	צריך לתת	לא נתן האב עדיין

הפודה את בנו בתוך שלשים יום מה הדין?

אמר שיחול לאחר שלשים	אמר שיחול הפדיון מעכשיו	
המעות בעין	נתעכלו המעות	לרב
בנו פדוי אחר ל'	בנו פדוי ³	לשמואל
בנו פדוי אחר ל'	אין בנו פדוי ⁴	

בכורות דף מט:

הוא לפדות (שלא פדה אותו אביו), וגם הוא צריך לפדות את בנו מי קודם באופנים דלהלן?

כשיש רק חמש סלעים	כשיש חמש משועבדים וחמש בני חורין	
הוא קודם לבנו - מצוה דגופיה עדיף	הוא קודם לבנו ⁵	לתנא קמא
	בנו קודם לו ⁶	לר' יהודה

¹ מספקא ליה לר"ע אם יום שלשים כלפני שלשים או כאחרי, ולכן מעמידים את הכסף בחזקתו. ומבואר בגמ' שאפי' ר"ע מודה גבי אבל שיום שלשים כלפני שלשים כיון שהלכה כדברי המיקל באבל, ואין אביו מתאבל עליו.

² ופירש"י והמעות הוי מתנה. ובמהרי"ט אלגזי (ריש אות ע"ד) תלה זאת מחלוקת רב ושמואל בקידושין (דף מו:): גבי מקדש אחותו, דרב אמר מעות חוזרים דאדם יודע שאין קידושין תופסים באחותו וגמר ונתן לשם פיקדון, ושמואל אמר מעות מתנה.

³ כמו שמצינו גבי קדיושי אשה שאם קידש אשה ותנה עמה שיחולו הקידושין לאחר שלשים יום, הוי קידושין אפי' אם נתעכלו המעות, והטעם שמום דהני זוזי לא דומים לדין פקדון - משום שהם ברשות דידה (ולא כפיקדון שהם ברשות הבעלים), ולא כמלוה שלהוצאה ניתנה דאלו המעות לא ניתנו להוצאה, אלא לשם קידושין ניתנו, וכיון שכן אפי' אם לא נמצאים בשעת חלות הקידושין מהני.

⁴ ס"ל דחלוק דין קידושין שיכול לקדשה גם עכשיו, מדין פדיון הבן שאינו יכול לפדותו תוך ל' ולכן לא מהני.

⁵ דס"ל לחכמים דמלוה הכתובה בתורה לאו ככתובה בשטר דמיא, ולא יוכל הכהן לטרוף ממשועבדים כנגד החמש סלעים שחייב לו על עצמו, וכיון שכן חזר הדין להיות ד"מצוה דגופיה עדיף".

⁶ פ"י, פודה את בנו בחמש סלעים שהם בני חורין, ואח"כ ילך הכהן ויטרוף מהלקוחות חמש סלעים בשבילו, כי ס"ל לר' יהודה שמלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא ויש לה קול, ויכול הכהן לטרוף מהמשועבדים. ודוקא יעשה כסדר הזה, שיפדה מהבני חורין את של בנו ולא את של עצמו, כי את של בנו לא יוכל הכהן לטרוף בשבילם מהמשועבדים, כיון שמירי שקדמה מכירת השדה ללידת הבן.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בכורות דף מט:

כיצד משערים במנה צורי לפדיון הבן?

לרבי אסי	לפירש"י	לתוס'
לרבי אמי	מנה היוצא במדינת צור ויש בו כ"ה סלעים, ונותן ה' מהם לפדיון ¹	דינר ערבאה שוה ה' סלעים של פדיון ³
לרבי חנינא	דינר ערבאה - וצריך לתת חמש מהם ²	ה' איסתרא סוסריתא שוה ה' סלעים לפדיון ⁵
לר' יוחנן	איסתרא סוסריתא ⁴ - וצריך לתת ה' מהם	בדינר של אדריינוס או של טריינוס משופשף ומחוק ⁶

¹ ויש במנה זה עשרים וחמש סלע, שכל סלע יש בו ד' זוזים של כסף, ובמנה יש מאה זוזים. ולפדיון הבן צריך לתת חמשה סלעים (דהיינו חמישית המנה, שהם עשרים זוזים).

² ולפירושו הוא פליג על תנא דמתניתין ומצריך דינרים קטנים יותר.
³ ולדבריהם אין ר' חנינא חולק על תנא דמתניתין אלא מפרש כמה הוא שיעור חמש סלעים במטבע שלו.

⁴ איסתרא סוסריתא הם סלעים קטנים, שקונים שמונה מהם בדינר (בשטמ"ק אות ח' כתב בדינר מדינה - כדלקמן דף נ:). וחמש איסתרות כאלו צריך לתת לפדיון הבן, ולא כתנא דמתניתין דס"ל שנותן חמש סלעים צוריים, אלא רק חמש איסתרות.

⁵ פ"י, איסתרא הוא שמינית דינר זהב של סוריא, שבדינר זהב של סוריא יש בו שלשים ושנים דינרים צוריים. ונמצא שכל איסתרא הוא שוה כמו ד' דינרים צורים - והיינו סלע צורי. וזה בדיוק כמו השיעור של משנתנו, ורק בא לפרש כיצד השיעור באיסתרא סוריא.

⁶ וזה ג"כ כשיעור ה' סלעים דמתניתין, שגם הם עשרים וחמשה מהם נמכרים בעשרים וחמשה זוזים של צורי, ומתוך העשרים וחמש תוריד אחד שישאר לך עשרים וארבע, ומהעשרים וארבע תוריד ששית, ישאר לך עשרים דינרים וזה השיעור של פדיון הבן ה' סלעים שכל אחד יש בו ד' זוזים.